

Навчальна програма «Мистецтво 8 клас» НУШ

Розроблена на основі модельної навчальної програми «Мистецтво. 7–9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти (авт. Кондратова Л. Г.) «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883) до підручника інтегрованого курсу для 8 класу закладів загальної середньої освіти «Мистецтво 7 клас». Автор Кондратова Л.Г. Рік видання 2024.

Пояснювальна записка

Програма є органічним продовженням модельної програми «Мистецтво. 7 клас» (авторки Кондратової Л.Г.). Згідно з авторською концепцією збережено структурні елементи програми, розподіл на музичну та образотворчі складові, види мистецької діяльності тощо.

Очікуваним результатом навчання за програмою є формування в здобувачів освіти комплексу мистецьких компетентностей в процесі вивчення мистецтва різних епох минулого та сучасного мистецтва, формування компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження (вільне володіння державною мовою, здатність спілкуватися рідною мовою, математична компетентність, компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій, інноваційність, екологічна компетентність, інформаційно-комунікаційна компетентність, навчання впродовж життя, громадянські та соціальні компетентності, культурна компетентність); розкриття креативного потенціалу, залучення до культурних процесів в Україні.

Метою програми є цілісний різнобічний розвиток успішної особистості учня у процесі формування мистецької грамотності опанування мистецьких надбань людства; усвідомлення власної національної ідентичності в міжкультурній комунікації в міжкультурному комунікаційному просторі; формування компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження в сфері мистецької діяльності та комунікації; розкриття творчого потенціалу, залучення до культурних мистецьких подій та процесів в Україні.

Досягнення поставленої мети досягається за умови дотримання таких **завдань загальної мистецької освіти**:

- виховання в учнів емоційно-ціннісного ставлення до мистецтва та дійсності, розвиток мистецьких художніх інтересів, естетичних потреб;
- формування системи мистецької грамотності, яка відображає видову, жанрову, стильову специфіку і взаємодію мистецтв;
- розвиток умінь сприймання, інтерпретації та оцінювання творів мистецтва й художніх явищ;
- стимулювання здатності учнів до художньо-творчого самовираження в мистецькій діяльності, до здійснення мистецької комунікації;
- розвиток художніх мистецьких здібностей, креативного мислення, творчого потенціалу;

формування потреби в естетизації середовища та готовності до участі в соціокультурному житті

Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів з мистецької освітньої галузі, які передбачають, що учень/учениця:

—опановує різні види, жанри та стилі мистецтва, інтерпретує художні образи, набуває досвіду емоційних переживань, розвиває ціннісне ставлення до

мистецтва;

- розвиває художньо-образне, асоціативне мислення під час творчої діяльності в різних видах мистецтва;
- пізнає себе через взаємодію з різноманітними мистецькими об'єктами, розвиває емоційний інтелект;
- використовує інформаційне й цифрове середовище у власній творчості та художній мистецькій комунікації.

Програма може слугувати календарно – тематичними планом.

Тематична структура програми інтегрованого курсу «Мистецтво» (8клас)
35 годин на рік(1година на тиждень)

Очікуванні результати навчання		Зміст навчального предмета і Інтегрованого курсу		Дата	Види навчальної діяльності
Розділ1 Подорож мистецтвом минулих епох					
Мистецька грамотність 1. Пізнання різних видів мистецтва, інтерпретація художніх образів, досвід емоційних переживань, ціннісне ставлення до мистецтва Пояснює особливості художньої мови творів різних видів, жанрів, стилів і напрямів мистецтва, розрізняє спільне та відмінне у трактуванні однієї теми/сюжету засобами різних видів і стилів мистецтва, виявляє характерні особливості твору мистецтва, наводить приклади зі знайомих творів за характерними ознаками, визначає окремі характерні ознаки певного виду, жанру в новому для себе творі, виявляє стильові особливості твору мистецтва, наводить приклади зі знайомих творів за стильовими ознаками, визначає окремі характерні ознаки певного стилю в новому для себе творі. Наводить приклади, порівнює твори, засоби художньої виразності різних видів, жанрів, стилів мистецтва; розрізняє засоби виразності мистецтва, встановлює зв'язки між народним і професійним мистецтвом. Орієнтується в стильових особливостях мистецтва різних епох минулого, виявляє обізнаність у мистецтві античного, візантійського, романського, готичного стилів та стилю епохи Відродження. Пізнання особливостей розвитку стилів минулих століть у мистецтві України. Орієнтується в поняттях стиль, стильові особливості творів, у теорії мистецтв стилів минулих епох. В особливостях архітектури, скульптури, живопису, музичного, театрального та декоративного мистецтва, моди, дизайну інтер'єру античного, візантійського, романського, готичного стилів та стилю епохи Відродження. Наводить приклади, Тема 1 «Античний стиль» 1.Стиль у мистецтві.Стилі та напрями мистецтва минулих епох 2.Античний стиль в мистецтві 3.У світі античності (Особливості розвитку архітектури,скульптури,живопису , театрального,декоративного та музичного мистецтва Давньої Греції й Давнього Риму) 4.Вітчизняні пам'ятки античної культури (Мистецтво та культура грецьких міст Причорномор'я). Тема 2 «Мистецтво Середньовіччя» 5.Візантійський стиль (Історія розвитку епохи мистецтва Візантії) 6.Мистецтво Візантійської імперії 7.Романський стиль 8.Романське мистецтво Оволодіння основами мистецької грамотності. Знайомство з історією розвитку мистецтва минулих століть: античного, візантійського, романського, готичного стилів та стилю епохи Відродження. Знайомство з творчістю митців, прикладами утілення стильових ознак у творах архітектури, скульптури, живопису, музичного та декоративного й театрального мистецтва минулих епох. Шедеври мистецтва різних стилів минулих епох. Оволодіння теорією мистецтв античного, візантійського, романського, готичного стилів та стилю епохи Відродження. Пізнання теорії мистецтв (за необхідністю для мистецької діяльності). Участь у бесідах, обговореннях, читання мистецького тексту, робота з підручником, самостійна пошукова діяльність, початкові етапи з набуття навичок для здійснення досліджень під керівництвом вчителя.					

порівнює твори, засоби художньої виразності в шедеврах мистецтва античного, візантійського, романського, готичного стилів та стилю епохи Відродження, встановлює зв'язки мистецтва минулих епох із сучасними мистецькими тенденціями Мистецька діяльність 2.Художньо-образне, соціативне мислення під час творчої діяльності в різних видах мистецтва <i>Сприймає твори мистецтва,</i> інтерпретує твори вербально і залучає невербальні засоби. Виокремлює виразні засоби у творах різних видів, жанрів та стилів мистецтва для пояснення власного враження та висловлює власне ставлення до творів мистецтва. Застосовує у процесі вербальної інтерпретації відповідну термінологію, інтерпретує твори різних видів, жанрів, стилів (напрямів тощо) мистецтва, використовуючи власний досвід; зіставляє з іншими творами, опрацьованими раніше. Пояснює цінності, закладені в художньому творі, та коментує своє ставлення до них, реалізує художні ідеї/задуми в різних видах і жанрах та стилях мистецтва, демонструє музичні, акторські та інші виконавські уміння, творчі уміння з образотворчої мистецької діяльності для реалізації творчого задуму. <i>Реалізує художні ідеї/задуми</i> в різних видах, жанрах і стилях мистецтва, демонструє музичні, акторські та інші виконавські уміння для реалізації творчого задуму, опановує окремі нові прийоми роботи під час виконання творчих завдань у мистецькій діяльності, обираючи з-поміж них ті, що є викликом, новою діяльністю, імпровізує (експериментує, поєднує, візуалізує тощо) художніми засобами (зокрема цифровими) для реалізації мистецької ідеї, пропонує різні варіанти втілення, самостійно обирає вид художньої діяльності для імпровізації. <i>Створює зображення</i> під час експерименту з кольорами, лініями, формами тощо (графічні, живописні, пластичні, анімаційні, відео тощо), опановує окремі нові прийоми роботи під час виконання творчих завдань, обираючи з-поміж них ті, що є викликом, новою мистецькою діяльністю. <i>Виконує пісні/обробки народних пісень;</i> бере участь у виконавській творчості. Самостійно обирає вид художньої діяльності для імпровізації, імпровізує, поєднує різні засоби та способи виконання (засоби музики, пластичного інтонування, візуального ряду тощо), застосовуючи набуті вміння художнього творення в образотворчій діяльності, опановує окремі нові прийоми роботи під час виконання творчих завдань, обираючи серед них ті, що є викликом, застосовує різні прийоми, художні техніки, матеріали, формати, фактури, засоби дизайну, знання та уміння з інших освітніх галузей, свідомо враховує закони	9.Готичний стиль 10.Готичне мистецтво 11.Вітчизняні пам'ятки мистецтва Середньовіччя Тема 3 «Епоха Ренесансу» 12.Епоха Ренесансу.(Мистецтво епохи Відродження,тенденції, мистецькі традиції) 13.Живопис Ренесансу 14.Музичне, театральне та декоративно-ужиткове мистецтво епохи Ренесансу 15.Вітчизняні архітектурні пам'ятки епохи Ренесансу 16.Узагальнення знань.Мистецтво в культурі минулого		Сприймання, інтерпретація творів мистецтва різних епох, стилів і напрямів, здійснення аналізу, інтерпретації та критичного оцінювання творів мистецтва. Виконання пісень (в тому числі й народних та їхніх обробок) хором, соло, ансамблем, формування навичок і набуття досвіду та здійснення вокальної (мелодійної), інструментальної ритмічної імпровізації. Театралізована творчість, ігрова діяльність, участь у створенні мистецьких проєктів. Проєктна мистецька діяльність, виконання творчих вправ, дослідницьких та пошукових завдань. Виконання творчих завдань з архітектури, скульптури, живопису, театального музичного та декоративного мистецтва, мистецтва дизайну.
--	--	--	--

композиції для реалізації творчого задуму. Демонструє музичні, акторські та інші виконавські уміння, творчу майстерність для реалізації творчого задуму. Реалізує ідеї самостійно або в групі, зокрема з урахуванням національних традицій, сучасних тенденцій, використовує знання та уміння з інших освітніх галузей, наводить приклади синтезу мистецтв, використовує етномотиви у власній творчості. Спостерігає, досліджує довкілля, використовує результати спостережень у мистецькій діяльності: музикування, пластичні рухи, використовує художню літературу для створення власних творів мистецтва, бере участь в образотворчій діяльності, використовує різні техніки виконання завдань та бере активну участь у проєктній діяльності. <i>Мистецька комунікація</i> 3.Пізнання себе через взаємодію з різноманітними мистецькими об'єктами; розвиток емоційного інтелекту <i>Критично оцінює</i> власні досягнення за обраними критеріями, визначає способи вдосконалення вмінь, аналізує власний творчий розвиток, оцінює свої сильні та слабкі сторони в мистецькій творчості, характеризує причини труднощів, усвідомлено самовдосконалюється. <i>Демонструє створене</i>, реагує на інформацію та аналіз від інших осіб, аргументує і може дискутувати, відстоюючи свою позицію у власній творчій діяльності, цілісно представляє та обгрунтовує задум/ідею. <i>Пояснює свої бажання</i> і можливості у творчості, розуміє власні сильні сторони, враховує свої досягнення під час самопрезентації, конструктивно сприймає критику вчителя чи інших осіб, аналізує помилки з метою самовдосконалення. <i>Обирає цифрові технології</i> для втілення задуму, може поєднувати їх з іншими засобами, демонструє наполегливість у досягненні мети, зокрема реалізації власних ідей. Оцінює власні мистецькі здобутки та власну творчість; демонструє свої досягнення, презентує результати власної творчості публічно. <i>Взаємодіє з іншими особами</i> через мистецтво, бере участь у мистецьких і дослідницьких проєктах, долучається до мистецьких заходів; регулює мистецтва; пояснює свої вподобання. Створює мистецький медіатекст у процесі художньої комунікації, поширює простий мистецький медіатекст під керівництвом учителя або інших осіб. власний емоційний стан засобами 4.Використання інформаційного середовища у власній творчості та художній комунікації <i>Створює, обробляє та поширює</i> мистецький медіатекст, де, зокрема,			Здійснення мистецької комунікації через пізнання себе у взаємодії з різноманітними мистецькими об'єктами на основі оцінювання власних мистецьких здобутків в різних стилях мистецтва; розвиток емоційного інтелекту, використання інформаційного середовища власній творчості та художній комунікації. Робота з мистецьким медіатекстом для художнього самовираження, творчого задуму.
--	--	--	---

поєднано кілька видів медіа; самостійно застосовує спосіб художньої комунікації відповідно до форми передавання інформації, обирає способи творення, зокрема медіаформати (додавання ілюстрацій, створення нескладних графічних зображень, аудіо-/відеороликів, фото тощо) для художнього самовираження, може прокоментувати задум та обґрунтувати вибір. <i>Самостійно шукає та добирає аудіо-, відео-, ілюстративні й текстові матеріали</i> з різних джерел, планує свою діяльність для реалізації поставленого завдання, самостійно впорядковує дібрані матеріали, розрізняє первинні та вторинні джерела інформації для власного художнього пізнання і здобуття знань про мистецтво. Визначає функції знаків охорони авторського права, дотримується авторського права, знає, для чого існують вільні ліцензії, виявляє і з урахуванням відповідальності використовує ліцензований/ авторський продукт, зокрема у власній мистецькій діяльності.			
---	--	--	--

Розділ 2 У світі мистецтва минулих епох

<i>Мистецька грамотність</i> 1. Пізнання різних видів мистецтва, інтерпретація художніх образів, досвід емоційних переживань, ціннісне ставлення до мистецтва <i>Пояснює</i> особливості художньої мови творів різних видів, жанрів, стилів та напрямів мистецтва в мистецьких явищах, розрізняє спільне та відмінне у трактуванні однієї теми/сюжету засобами різних видів мистецтва, виявляє характерні особливості сучасних творів мистецтва, наводить приклади зі знайомих творів за характерними ознаками, визначає окремі характерні ознаки певного виду, жанру, стилю в новому для себе творі, спостерігає, досліджує навколишнє середовище, стежить за мистецькими подіями, явищами, фіксує ідеї для творчості. <i>Наводить приклади,</i> порівнює твори, засоби художньої виразності різних видів, жанрів, стилів мистецтва; розрізняє засоби виразності різних видів та стилів мистецтва, встановлює зв'язки між мистецтвом минулого і сучасного. <i>Орієнтується в мистецьких стилях,</i> сучасних тенденціях мистецтва, виявляє обізнаність у мистецтві, мистецьких явищах та наводить приклади. Реалізує художні ідеї/задуми в різних видах, жанрах, стилях та напрямках мистецтва, демонструє музичні, мистецькі, акторські та інші виконавські уміння для реалізації творчого задуму, опановує окремі нові прийоми роботи під час виконання творчих завдань у мистецькій діяльності, обираючи з-поміж них ті, що є викликом, новою діяльністю, імпровізує (експериментує, поєднує, візуалізує тощо) художніми засобами (зокрема цифровими) для реалізації мистецької ідеї, пропонує різні варіанти втілення, самостійно обирає вид художньої	Тема 4 «Бароко. Рококо» 17.Стиль бароко 18.Мистецтво бароко 19.Музичне і театральне мистецтво бароко 20.Стиль рококо 21.Живописне,музичне і театральне мистецтво рококо 22.Бароко і рококо в українському мистецтві Тема 5 «Стиль класицизм» 23.Стиль класицизм 24.Живопис і мода класицизму 25.Музика і театр епохи класицизму 26 Українські пам'ятки класицизму Тема 6 «Романтизм. Реалізм» 27.Стиль романтизм		Оволодіння засобами художньої виразності, характерними ознаками різних стилів та напрямів мистецтва минулого. Пізнання мистецької грамоти, теорія мистецтва (за необхідністю для мистецької діяльності). Участь у бесідах, обговореннях, читання мистецького тексту, робота з підручником, самостійна пошукова діяльність, початкові етапи з набуття навичок здійснення досліджень під керівництвом вчителя, використання цифрових технологій та медіатекстів
---	--	--	--

діяльності для імпровізації. Створює зображення під час експерименту з кольорами, лініями, формами тощо (графічні, живописні, пластичні, анімаційні, відео тощо), опановує окремі нові прийоми роботи під час виконання творчих завдань, обираючи з-поміж них ті, що є викликом, новою мистецькою діяльністю. Орієнтується в поняттях стилі мистецтва, знає історію розвитку стилів мистецтва минулого. Наводить приклади, порівнює твори, засоби художньої виразності в мистецтві минулого та встановлює зв'язки з творами мистецтва минулого та сучасними мистецькими тенденціями. Мистецька діяльність 2.Художньо-образне, соціативне мислення під час творчої діяльності в різних видах мистецтва Сприймає твори різних видів, жанрів та стилів мистецтва, інтерпретує твори вербально і залучає невербальні засоби. Виокремлює виразні засоби у творах різних видів, жанрів та стилів мистецтва для пояснення власного враження та висловлює власне ставлення до творів мистецтва. Застосовує у процесі вербальної інтерпретації відповідну термінологію, спостерігає, досліджує навколишнє середовище, стежить за мистецькими подіями, явищами, фіксує ідеї для творчості. Пояснює цінності, закладені в художньому творі, та коментує своє ставлення до них, реалізує художні ідеї/задуми в різних видах і жанрах мистецтва, демонструє музичні, акторські та інші виконавські уміння для реалізації творчого задуму, розрізняє стилі у різних видах мистецтва; виконує ескізи, композиції, театралізації; застосовує знання і вміння щодо стилів і напрямів мистецтва у художньо-творчій діяльності, при виконанні індивідуальних і групових проєктів, застосовує спеціальну термінологію в процесі міжособистісного спілкування, спостерігає, досліджує навколишнє середовище, стежить за мистецькими подіями, явищами, фіксує ідеї для творчості. Реалізує художні ідеї/задуми в різних видах і жанрах мистецтва, демонструє музичні, акторські та інші виконавські уміння для реалізації творчого задуму, опановує окремі нові прийоми роботи під час виконання творчих завдань, обираючи з-поміж них ті, що є викликом, новою діяльністю. Створює зображення під час експерименту з кольорами, лініями, формами тощо (графічні, живописні, пластичні, анімаційні, відео тощо), опановує окремі нові прийоми роботи під час виконання творчих завдань, обираючи з-поміж них ті, що є викликом, новою мистецькою діяльністю. Самостійно обирає вид художньої діяльності для імпровізації, імпровізує, поєднує різні	28.Стиль романтизм у живописі 29.Стиль романтизм у музиці, театрі й моді 30. Стиль реалізм 31.Стиль реалізм у живописі, музиці й театральному мистецтві 32.Романтизм і реалізм в українському мистецтві 33.Романтизм та реалізм у світовій культурі 34.Зустрілися стилі в мистецтві 35.Віртуальна мандрівка до музеїв світу. Узагальнення знань.	Сприймання, інтерпретація музичних творів джазової, рок та популярної музики. Аналіз, інтерпретації та критичне оцінювання змісту, тем/сюжетів, особливостей засобів виразності, авторської пісні, творів електронної музики, творів хореографії. Сприймання особливостей художніх образів творів, характерних ознак інструментальних, вокальних, сучасних творів музичного мистецтва. Виконання сучасних та народних пісень, а також їхніх обробок (хором, соло, ансамблем), набуття досвіду здійснення вокальної (мелодійної) та ритмічної імпровізації. Музикування, створення музичного супроводу, інструментальної ритмічної імпровізації. Виконання пластичних рухів під музику, пластична імпровізація. Театралізована творчість, ігрова діяльність, участь у створенні мистецьких проєктів, використання інформаційного середовища власній творчості та художній комунікації. Робота з мистецьким медіатекстом для художнього самовираження, творчого задуму.
---	--	--

засоби і способи виконання (засоби музики, пластичного інтонування, візуального ряду тощо), застосовуючи набуті вміння художнього творення, опановує окремі нові прийоми роботи під час виконання творчих завдань, обираючи з-поміж них ті, що є викликом. Демонструє музичні, акторські та інші виконавські уміння для реалізації творчого задуму.

Реалізує ідеї самостійно або в групі, зокрема з урахуванням національних традицій, сучасних тенденцій, використовує знання та уміння з інших освітніх галузей. Спостерігає, досліджує довкілля, застосовує результати спостережень у мистецькій діяльності: музикування, пластичні рухи, використовує художню літературу для створення власних творів мистецтва, бере участь у проєктній діяльності.

Мистецька комунікація

3. Пізнання себе через взаємодію з різноманітними мистецькими об'єктами; розвиток емоційного інтелекту

Критично оцінює власні досягнення за обраними критеріями, визначає способи вдосконалення вмінь, аналізує власний творчий розвиток, оцінює свої сильні та слабкі сторони в мистецькій творчості, характеризує причини труднощів, усвідомлено самовдосконалюється.

Демонструє створене, реагує на інформацію та аналіз від інших осіб, аргументує і може дискутувати, відстоюючи свою позицію у власній творчій діяльності, цілісно представляє та обґрунтовує задум/ідею.

Пояснює свої бажання та можливості у творчості, розуміє власні сильні сторони, враховує свої досягнення під час самопрезентації, конструктивно сприймає критику вчителя чи інших осіб, аналізує помилки з метою самовдосконалення.

Обирає цифрові технології для втілення задуму, може поєднувати їх з іншими засобами, демонструє наполегливість у досягненні мети, зокрема реалізації власних ідей. Оцінює власні мистецькі здобутки та свою творчість; демонструє власні досягнення, презентує результати своєї творчості публічно.

Взаємодіє з іншими особами через мистецтво, бере участь у мистецьких і дослідницьких проєктах, долучається до мистецьких заходів; регулює власний емоційний стан засобами мистецтва; пояснює свої вподобання.

Створює мистецький медіатекст у процесі художньої комунікації, поширює простий мистецький медіатекст під керівництвом учителя або інших осіб.

4. Використання інформаційного середовища у власній творчості та художній комунікації

Створює, обробляє та поширює мистецький медіатекст, де, зокрема, поєднано кілька видів медіа;

самостійно застосовує спосіб художньої комунікації відповідно до форми передавання інформації, обирає способи творення, зокрема медіаформати (додавання ілюстрацій, створення нескладних графічних зображень, аудіо-/відеороликів, фото тощо) для художнього самовираження, може прокоментувати задум та обґрунтувати вибір. Самостійно шукає і добирає аудіо-, відео-, ілюстративні та текстові матеріали з різних джерел, планує свою діяльність для реалізації поставленого завдання, самостійно впорядковує дібрані матеріали, розрізняє первинні й вторинні джерела інформації для власного художнього пізнання та здобуття знань про мистецтво. Визначає функції знаків охорони авторського права, дотримується авторського права, знає, для чого існують вільні ліцензії, виявляє та з урахуванням відповідальності використовує ліцензований/ авторський продукт, зокрема у власній мистецькій діяльності.			
---	--	--	--

**Річне оцінювання
з мистецтва за 8 клас
екстерна Тернопільської загальноосвітньої
школи І-ІІІ ступенів №8**

(Прізвище, ім'я, по-батькові)
дата

1. В якій країні зародився стиль бароко? (1бал)
 - А) Німеччина
 - Б) Іспанія
 - В) Італія
2. Які характерні риси притаманні стилю бароко? (1 бал)
 - А) Грандіозність, динамічність, урочистість.
 - Б) Контрастність, пластичність, синтез мистецтв.
 - В) Урівноваженість, спокійність, гармонійність.
3. За час правління якого гетьмана збудовано найбільше споруд в Україні у стилі козацького бароко? (1 бал)
 - А) Іван Мазепа
 - Б) Данило Апостол
 - В) Павло Полуботок
4. Як в Україні називався народний ляльковий театр, назва якого походить від печери, де народився Ісус Христос? (1 бал)

- А) «Аркан»
- Б) «Вертеп»
- В) «Верховина»

5. Термін, що стосується мистецтва західноєвропейського класицизму часів Наполеона I (1 бал)
- А) Відродження
 - Б) Ампір
 - В) Романтизм
 - Г) Готика
6. До якої національної композиторської школи Романтизму належать музиканти С. Гулак-Артемовський, М. Лисенко (1 бал)
- А) Франції
 - Б) України
 - В) Чехії
 - Г) Угорщини
7. Сольна, переважно лірична пісня, яку виконують зазвичай із інструментальним супроводом, найчастіше фортепіано або гітари це... (1 бал)
- А) Сонет
 - Б) Романс
 - В) Симфонія
 - Г) Ноктюрн
8. Назвіть стилі мистецтва, поширені в Давній час і в епоху Середньовіччя (2 бали).
9. Які види й жанри образотворчого мистецтва охоплює творчість Т.Г.Шевченка (3 бали).